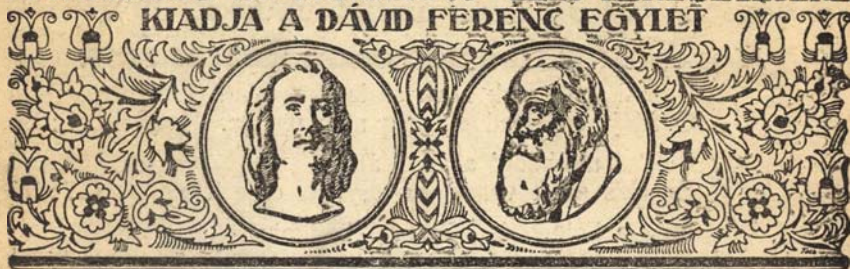

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

AVALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította : Dr. BÓROS GYÖRGY.

Tavasza mindenütt.

Hosszu, kietlen tél után végre kizöldült a határ. Lassan és bártortalanul egyelőre, mintha a természet is annak az állig felfegyverzett világnak vassarkái alatt nyögne, mely Európa millióit rabzolva sorsban tartja. Konferenciák, értekezletek egymást érik, győzők és legyőzöttek egyaránt iparkodnak kiutat találni az összeakadt fegyverek utvesztőiből. Am a béke-nyár elérékezését megnehezíti a kölcsönös gyanakvás, elnyomási politika és a háboru fel-felhörrenő réme. S mégis — lassan, de biztosan — közeleg a nyár, ha egyelőre még csak a tavasz küzd is a tél jégszívü bérenceivel. A rádióon hallottam s ime tovább adom nyomtatott betűkben: „Nincsen a világnak annyi szuronya, mely megtudná akadályozni a fát, hogy rügyezzen s a virágot, hogy bimbóba nyiljon!“ A mi unitárius egünk is lassan talán mégis csak bimbóba nyílik. Angliából az egyesült unitárius főtanács első impozáns gyűléséről ad hirt ez a számunk; Amerikában már régóta eljött a tavasz s az ötszáz unitárius gyülekezet csodákat művel; a pápai uralom alá került Itália unitárius gyülekezeteket készül alakítani s Szófiától-Norvégjáig minden országban foly a szabadelvü kereszténység megszerveződése. Nálunk is közeleg a tavasz. Ha a vásárhelyi Unitárius Napok el is maradtak, annál nagyobb erővel folyik az előkészítő munka az ifjuság nyári egyetemes konferenciájára, mely végre talán összefogásra fogja bírni a szertesztét, egymás nélkül megindult ifjusági mozgalmakat!

A tavasz eljött s most csak az lesz a kérdés, ki fog a téllal tartani, s ki lesz az eljövendő nyár előharcosa! Unitáriusok! nyissátok meg lelketeket a tavasz igézete előtt s segítetek az újjászületés szent munkáiban. Hadd legyen végre nálunk is tavasz, megújulás, újjászületés, a közéletben, az egyházban, a lelkekben: tavasz mindenütt!

Sz. I. S.

Vári Albert ur

Loco

Str. Al. Vlăhuță 6 [Bolyai-u.]

TŰZHELY MELLETT

Morzsák Bölcs Salamon asztaláról.

- Kapzsi embernek hova szalad az utja?
Gazdája éltét tudom, meg nem nyújtja. (Péld. 1 : 19)
- Bolond markába' a vétel ára:
Egy kis eszet venne, ha egy kis esze lenne. (17 : 16)
- Még a bolond is bölcs, ha hallgat:
Eszesnek ajkán a lakat. (17 : 28)
- A maga dolgában ki lágy
Testvére annak, aki cserbe' hágy. (18 : 9)
- Lemaradni a versengésben —
Olykor az a tisztesség éppen. (20 : 3)
- Eljár a szája — Ne légy barátja. (20 : 19)
- Az alvás gondja — Öltöztet rongyba. (23 : 21)
- Torkodra kést tégy — Mértéktelenség!
„Egyél lelkem, igyál lelkem!“ —
S számlálgatja, hányat nyeltem. (23 : 7)
- Ha gyüzlőd éhes, adj ennie:
Eleven szemet raksz a fejire. (25 : 21)
- Megéri-é a mézbe beléveszni:
Dicsőség-e dicsőséget keresni? (25 : 27)
- Ügyed van, végezd el:
Másnak titkát ne fedd fel! (25 : 9)
- Szelíd szó csontot tör. (25 : 15)
- Egyél, egyél, ugy-e, hogy édes?!
Elég, elég, kiadod, édes. (25 : 16)
- Eb megtér okadására:
Bolond a bolondságára. (26 : 11)
- Tál a restig oda ér:
Rest a tálig már nem ér. (26 : 15)
- Törd meg mozsárban:
Bolond minden porában. (27 : 22)
- Titokzatos szeretet,
Jobb a nyílt *ma rád verek*. (27 : 5)

Pálffi Márton.

Egyházi életünk a jelenben és jövőben*)

Legelső estélyünkön az angol egyházakról s azok társadalmi munkájáról hallottunk érdekes és tanulságos előadást, s most engedje meg nekem az igen tisztelt közönség, hogy én a saját egyházi életünkről tartsak rövid elmefuttatást, felolvasást. Két részben óhajtom tárgyalni e kérdést Először: milyen a mi egyházi életünk a jelenben és másodszor: milyen kellene legyen a jövőben. Természetes, igen tisztelt közönség, hogy én csak a saját egyéni elgondolásaimat és megállapításaimat mondom el, ez nem akar sem kritika lenni, sem pedig nem akar senkit, aki esetleg más véleményen van, befolyásolni. De az én meggyőződésem az, igen tisztelt közönség, hogyha már mi ezeket a kedves egyházi estélyeket megtartjuk, itt e helyen adjunk hangot minden olyan kérdésnek és eszmének, melylyel a mi egyházi s ezáltal társadalmi életünket is előbbre vihetjük; ha rossz, javíthatjuk, ha jó, még jobbra tehetjük. És ezt a munkát megindítani itt tartom a leghelyénvalóbbnak, itt az ifjuság körében, a jövő nemzedék lelkivilágában, hiszen ők veszik át a mi kezünkből a vezetést s nekünk arra kell törekedjünk, hogy necsak hozzánk hasonló utódok lépjenek a mi nyomdokainkba, hanem nálunknál sokkal több lelkesedéssel és tettekeszséggel rendelkező nemzedék vegye fel a kezünkből kivetett munkaeszközt egyházi és társadalmi téren egyaránt. Legyünk tisztában azzal, hogy a minden téren mérföldes csizmákkal haladó kor mind több és több követelményekkel lép fel s jaj lesz annak a népnek, annak az egyháznak, amely nem tud egész embereket állítani sorompóba, akik a haladó kor követelményeit megértve, méltó munkásai lehetnek a rájuk hagyott szent örökségnek, egyetemes egyházunknak. Egész emberek kellene, sziklaszilárd jellemek, önzetlen munkások. Ezt értsük meg jól, s értse meg az ifjuság, a jövő nemzedék s így készüljön a jövőre. Ma a vallás és a faj nálunk egyet jelent. Az erős egyház — egyuttal a faj erőssége, fenntartó oszlopa. Céltudatos, igazi egyházi élet jelenti egyuttal a faj, a nemzet örökéletét is.

Lássuk tehát először egyházi életünket a jelenben. Mindenekelőtt legyünk tisztában azzal, hogy a világháboru előtti és utáni embereket egy egész világ választja el gondolkozásban, érzésben és életfelfogásban. A világháboru előtti embert a háboru rémségei, szenvedései átgtyurták teljesen. Meglett férfiaiunk, fiatal ifjuságunk színe-java, szóval a mai nemzedék, végigszenvedte a háboru minden borzalmát künn a harctereken, bejárta a félvilágot és soha nem látott helyeken, soha nem látott népeket, idegen eszméket és irányzatokat ismertek meg s ezekkel telítve érkeztek haza testileg, lelkileg összetörve, hogy itt is tanui legyenek annak, hogy a háboru nyomorusága itthon, a front mögött is mennyire próbára tette szeretteik életét. Csoda-e tehát, ha az anyai szenvedésen, lelki meg-

*) E felolvasást Csiki Albert egyházi tanácsos afia tartotta Székelyudvarhelyen a D. F. E. ifjusági tagozatában.

próbáltatáson keresztül ment, háborut viselt embertársaink itthon csak nehezen tudták beletalálni magukat az itthoni életbe s nem tudták azt ott folytatni, ahol 1914-ben elhagyták.

Míg a kenyérkereső apa oda volt a háboruba, az itthon maradt gyermekek apa nélkül, meglazult fegyelem mellett nőttek fel s mikor a háboru végével az apa hazakerült, már egy egészen új nemzedéket talált, amelynek fegyelmezettsége sok kívánni valót hagyott fenn. Mindezek tetejébe jött az imperiumváltozás s ennek folyamányaképpen az egyházi és más terhek nagymérvű megnövekedése, miután az egyházi birtokok nagyrésze kisajátított s egyetemes egyházunk forrásai ezáltal megszűntek. Már most csoda-e, ha a mindenféle nyomoruságot s a harcterek rémségeit átszenvedett és idegen eszméktől elbódult lelkek nem mindenütt találták bele magukat a megváltozott viszonyokba s főkép sok helyen hidegen fogadták az egyetemes egyházi adózás terhet, melyet kénytelen volt a főhatóság bevezetni. Hála azonban a jobb belátásnak és az idő mindent begyógyító és kiegyenlítő erejének, kicsinyként felülkerekedett a jobb belátás s örömmel hallottuk, hogy miként szólaltak meg tornyainkban a háboruba elvitt harangok helyett közadakozás útján beszerzett új harangok s szólalt meg a zsolttárok éjig emelő melódiája a kijavított orgonákon. De mindezek dacára, mégis meg kell állapítsuk, hogy ma nincs meg az a benső vallásos buzgóság, az a tettekészség és lelkesedés, mint amilyent a megváltozott viszonyok, egyházunkkal szemben tőlünk megkövetelnek. Nem akarunk még ma sem tudatára ébredni annak, hogy egy egészen új világgal állunk szemben, amelyben kicsinyre és nagyra egyaránt óriási feladatok várnak. Nem tudunk, mert nem akarunk áldozni szent lelkesedéssel, odaadó buzgósággal akkor, amikor közös édesanyánk, egyházunk felénk nyújtja kérés, esdeklő kezét. Ezer és ezerféle formában van igénybe véve csekély anyagi erőnk az igaz, megnehezedett az idők járása felettünk, az is tagadhatatlan, de ha egyházaink oltárain a tüzet kell éleszteni, ha elnémuló iskoláink életéért kell sikra szállanunk, akkor mindenkinek kötelessége áldozatot hozni. Mert az nem áldozat, ha esetleg csekély nélkülözhető feleslegünkből juttatunk a szent célra; az az áldozat, ha le tudok mondani a legszükségesebből is, csak hogy adakozni tudjak a közös célra.

Hiába tagadnók, hisz ez a baj általános, testvéregházainknál is éppen így van, megcsappant a vallásos buzgóság, a templom szeretete, életszükséglete. A legtöbb helyen üres templomokban csendül fel a zsolttár és szólal meg a pap ajakán az Isten igéje. Presbiteriumunk a legtöbb helyen, tisztelet a kivételnek, nincsenek hivatásuk magaslatán s ki kell mondjam, bár nehezemre is esik, egész egyetemes egyházi életünkben nem látom ma azt a nagy koncepcióju, összefoglaló, mindenkit átható lüktető erőt, mely mint kovász a tésztát, áthatja az egész organizációt, tette, munkára serkenti az egyház minden egyes tagját, kicsinyjét és nagyját egyaránt. Ez az egységes, összefoglaló erő, ez a tenni akarás, ez a szent lelkesedés.

és áldozatra serkentés, ez az isteni erő kell, hogy vérünk ké váljon s vérévé váljon különösen a jövő nemzedéknek, ha élni akar és a küzdelemben meg akarja állni a maga helyét.

Ma az egyházakra nagy hivatás vár. Ezt a küldetést, ezt a hivatást minden egyháznak kötelessége legjobb tudása szerint betölteni. Hogy ezt betölthesse, ennek a tudatától kell áthatva legyen felülről kezdve le végig az egyháznak minden szervezete, minden egyes tagja. Mint egy hatalmas gépezet, melyben az utolsó csavarra is szükség van, úgy kell összemunkálkodjék, összhangban legyen az egyetemes egyház minden tagja, minden szerve. Céltudatosan, iránytsabottan, hivatásszerűleg.

Igen tisztelt közönség! Az elmondottak természetesen reánk is vonatkoznak s reánk, udvarhelyi unitárius hívekre is találunk. Ismerjük el, mi magunk sem vagyunk jobbak az átlag unitáriusoknál, mi magunk is tele vagyunk mindazokkal a hibákkal, amelyek nem erősitenek, hanem inkább gyengítenek. Gyönyörű szép templomunkból nálunk is sokan hiányoznak, mi is még sokkal többen lehetnénk ott. Az áldozatok után mi is zugolódva járunk, pedig egyházunknak mi is egyik erőtt adó forrása kellene legyünk. A lerongyolt, anyagiakban szükölködő édesanyát gyermekeinek kötelessége istápolni, segíteni. Tegyük szívünkre kezeinket s valljuk meg őszintén magunknak, hogy zugolódás nélkül eleget tettünk-e az ez irányban reánk váró kötelességeknek.

Hogy minden téren a pontos kötelességteljesítés útjára lépünk, hogy mint tavasszal a rügyekben az életet adó nedvkeringés, úgy egyháztársadalmi életünkben is meginduljon mint hajtó erő, mint jóra serkentő tűz az az egységes, mindent lenyügöző erő, melyre feltétlen szükség van, reá mutatok röviden, hogy mi a kötelességünk a jövővel szemben.

Mindenekelőtt le kell szögezmem, hogy erre a jövőre nevelni kell az embereket, tehát a mi fiainkat és a mi leányainkat reá kell nevelni hivatásukra, mert mi vagyunk felelősek a jövőért, ha nem nevelünk méltó utódokat.

Külsőleg a jókarban, tisztán tartott templom és egyházi épületek mutatják egy egyházköztség tagjainak, híveinek áldozatkészségét és buzgóságát, valamint a helyes vezetést. Nincs szomorubb látvány, mint az omladozó falu, az idő vasfoga által megkoptatott templom és torony, belsőemberi lakás és épületek, a düledező kerítések és a burjással felnőtt, kerítésnélküli temető.

Egyházközségeink — tisztelet a kivételnek — a temetőkre fordítanak a legkevesebb gondot. A temetőkertek, ahová mindannyiunkat a kegyeletnek, a szeretetnek elszakíthatatlan szála fűznek, majdnem mindenütt teljesen elhanyagoltak, sőt a legtöbb helyen teljesen bekerítetlenül állnak. Ebben a tekintetben még tehetősebb egyházközségeinknél is nagyon sok a kivánni való. Egy kis jóakarattal, esetleg közös munkával nagyon könnyen lehetne ezeken segíteni.

Belső élete is egyházközségeinknek sokkal melegebb kellene legyen.

(Folytatjuk.)

Az angol unitáriusok manchesteri főtanácsa

1929. ápr. 14—19.

Angol unitárius testvéreinknek a múltban két külön egyházi egyesületük volt, egyik leginkább a déli részt, London környékét, a másik az északi részt Manchester vidékét ölelve magába. Ez a két egyesület természetesen barátságos viszonyban volt egymással s több esetben egy-egy egyházközség vagy pap tagja volt mindkettőnek. A két szervezet azonban egyrészt igen sokba került, másfelől megszórtá az erőket, ahelyett, hogy az egyetemes unitárius egyház szolgálatába állította volna. Ezt az egyház vezetői már régóta belátták s többször tettek lépéseket mindkét egylet részéről az egyesülés érdekében, de valamely részletkérdésen mindig fennakadtak. Több évi lankadatlan munka, tanácskozás után végre annyira haladt az egyesítés munkája, hogy tavaly pünköst hetében sikerült a két testületet egyazon időre Londonba hívni össze gyűlésre, hol mindkettőnek gyűlésén kimondották, illetve megszavazták az egyesülést, úgy határozván, hogy egy átmeneti évig a két egyesület tisztikara együttesen kormányozzon, amíg összehívják az új egyesült egyház főtanácsát a General Assembly-t. Egyedül a titkárát választották meg az új unitárius egyesült egyháznak Mortimer Rowe személyében, aki a főtiszt. püspök ur beiktatásán tavaly Kolozsváron képviselte az angol s amerikai unitáriusokat.

Ilyen körülmények között érthető, hogy angol unitárius testvéreink nagy várakozással, előkészülettel néztek az ez évi manchesteri főtanács elébe, amely hivatva volt arra, hogy külső formájában és megnyilatkozásában is kifejezést adjon az új unitárius egységnek s ez egységből fakadó új erőnek. Az unitárius egység lélekemelő jelensége sugárzott ki a sok külföldi delegátus jelenlétéből, akik a szélrózsa minden irányából jöttek ez alkalomra.

Az ünnepi szellem már vasárnap betöltötte a lelkeket, amikor a környékbeli unitárius templomokban külön alkalmi szónokok beszéltek az elkövetkezendő napok jelentőségéről.

A tulajdonképeni ünnepség hétfőn, 15-én délután kezdődött a manchesteri városháza hatalmas, fényes fogadótermében, hol a város polgármestere, feleségével együtt, látta vendégül a hatalmas számban összegyűlt unitáriusokat a város és polgári hatóságok nevében. Üdvözlő beszédére dr. Gow, egyik unitárius elnök válaszolt. „Mi unitáriusok szerényen, de némi nemes büszkeséggel tekintünk itt körül. A teremben a falakon levő ősi képek közül több egyházunk tagjait örökíti meg, ott a künn elterülő téren egynek szobrot emeltek s a vármegye egyik vezérférfia jelenben is unitárius.“

Este fél nyolckor tartották meg a főtanácsai istentiszteletet, amelyen a Sheffield-i pap tartotta a főtanácsai prédikációt. Zsufolásig megtelt a 400 esztendősi komor, puritán méltóságú öreg templom. A gyülekezet vele együtt érezte mindvégig az alapige szavait: „Ti nem azt mondjátok-e, hogy még négy hónap s eljön az aratás?“

Imé, mondom néktek: Emeljétek fel szemeiteket és lássátok meg a tájékokat, hogy már fehérek az aratásra.“*) Az unitárius vallás szebb jövődjének gazdag aratása fehérlett mindnyájunk lelki szemei előtt e magasztos órában.

A gyűlések mindvégig emelkedett szellemben, méltóságteljesen folytak le. Szinte hallani lehetett a történelem szárnyuhanását, érezni a felnyitott történelmi lap új szépségét. A szónokok lelkét átította a történelmi órák varázsa, az ajkakat meghihlette az új unitárius egység szentsége.

Kedden este egy külön nagy teremben tartottak nyilvános gyűlést. A termet az előadás előtt egy órával már ellepte a közönség, ami még itt Angliában, a pontosság hazájában is ritkaságszámba megy. Az elnök után elsőnek Birmingham polgármestere tartott előadást „A világ hívása s a mi feleletünk“ címen. Beszédének különösen egy hasonlatával fogta meg a lelkeket, amikor a vármegye fő iparát, a pamutszövést hasonlította össze az unitárius vallás szövetével.

Az anyag (a pamut), amelytől Manchester vidékének jóléte függ, a nyugat messzi távol helyeiről jön. Itt gyönyörű anyaggá szövik sötét városoknak szürke füstfelhője alatt s innen füstös városokból küldik a ragyogó, mesés keletre. Ez a csodálatos ipar azonban csak hitre alapítva lehetséges s mihelyt a vármegye elvesztené hitét, elvesztené iparát is.

„Mi, a mi egyházunk — mondotta — mi is összehordjuk hitünk nyersanyagát a világ négy sarkából. Mi elfogadjuk mindazt, mit a filozófia adhat, a tudomány nyujthat, örömmel üdvözljük az új felfedezéseket, mi örömmel látjuk mindezeket s agyunk nyitva van minden igazság befogadására, akárcsak Lancashire vármegye ajtai.“

„S mikor mi ezt a nyersanyagot összegyűjtöttük, hitünk szövetévé fonjuk. És mi hisszük, hogy a világnak szüksége van erre a szövetre, amit mi készítünk.“

Óriási érdeklődés kísérte főt. dr. Boros György püspök ur előadását az erdélyi unitárius egyház történelmi hivatásáról, evangéliumáról. A jelenlevő hatalmas előkelő közönség őszinte tisztelete nyilvánult meg abban, hogy előadása kezdetén felállva hallgatta bevezető szavait.

Egy előadás hangzott el India s a khasi hegyek unitáriusairól. Sydney Jones a vármegye „főispánja“ az egyház legközelebbi teendőiről beszélt, s az erdélyi unitáriusok régi ismerőse s jóbarátja Dr. Drumond zárta be ezt a fényesen sikerült gyűlést.

Szerdán nevelésügyi kérdéseket tárgyaltak, erről hasábos cikkekben számolt be a napi sajtó is.

Szerdán este egyszerre 3 gyűlés volt párhuzamosan. A lelkeszsövetség, az ifjúsági egyesület s a nőszövetség gyűlései. Mindeniken óriási számú közönség volt jelen.

*) János IV—35.

Csütörtökön délelőtt különböző részletkérdéseket tárgyaltak, délután volt a híres Essex Hall Lecture, amelyet Dr. Mellone a manchesteri teológia volt igazgatója tartott: „A középkor üzenete a modern világ számára” címen.

Csütörtök estére társasestélyt rendeztek. Ez volt a legnépesebb, legcélszerűbb az összes gyűlések közül.

1080 körül volt a megjelentek száma. Az estélyt igen helyes ötlettel Manchester egyik legnagyobb szépművészeti muzeumban tartották meg. A muzeum hatalmas termei színültig teltek a jelenlevő unitáriusokkal. Így telt el két óra barátságos beszélgetéssel, ismerkedéssel. Igen kedves jelensége volt az estélynek az oxfordi Manchester College teológusainak felvonulása J. Dumble vezetésével (a tavalyi székelykereszturi konferencián jelenvolt angol ifjusági kiküldött). A fentnevezett college ifjusága Mr. Dumble felhívására gyűjtést rendezett a dévai lerombolt Dávid Ferenc emlék felállítására s a küldöttség a gyűjtés eredményét 3 font és egy Schillinget (mintegy 2450 leít) adta át a főt. püspök urnak. A püspök ur megható szavakkal köszönte meg az ifjuság e lelkes megnyilatkozását, mondván, hogy az átnyújtott pénz névértékénél még sokkal többet ér a testvéri együttérzés, amelynek ez tolmácsolója. A manchesteri unitárius teológia ifjusága is szintén gyűjtött 30 Schilling körül, amelyet ha a körülmények engedik, szintén egy ekkora összegre szándékozik kiegészíteni.

Az összes gyűlések közül talán a pénteki, az utolsó napi volt a legmegragadóbb. Valami magával ragadó varázsa volt ennek az egésznek, amint a földkerekség minden részéből ez alkalomra összegyűlt unitáriusok képviselői megszólaltak rendre. Mintha lehullott volna mindnyájunkról a testiség földhözköttöttsége s pár óra alatt lélekben bejártuk a kerek nagy világot. Itália kék ege, az erdélyi Kárpátok nyíló virágai, a Csendes Óceán mélázó vidéke, Amerika ipari zaja, Hollandia szélmalomokkal teletüzdelt lankája s Skandinávia csendes nyugodt tengerszemei az unitárius egység gyönyörű mozaikjává olvadt lelki szemeink előtt. Amint a vidékek különböző képviselői felszóltak, diadalmasan éreztük különösen mi erdélyiek, hogy az unitárizmus, amelyért őseink áldoztak, mártírhaltak haltak rég túlhaladt már Erdély bércein; az erdélyi unitárizmus ma már egy gyöngyszeme annak a gyönyörű ékszernek, mely a földünket gyöngysorként fogja körül. Egy szerves egész egyesítve a legszentebb érzések idegszálaival; egy egységes test, melyben egyik tag fájdalomla lesujtólóg hat a másakra is, öröme felvillanyozólóg a többi tagokra is.

Elsőnek Puglisi római egyetemi tanár beszélt az olaszországi unitárizmusról. Számuk az utóbbi évek alatt megsokszorozódott, ugyszintén ujságaik, kiadványaik száma. Egyik legbiztatóbb jelenség, hogy mintegy 20 egyetemi tanár van összeköttetésben a mozgalommal.

Utánna a főt. püspök ur szólott. Előadásának bevezető szavait a közönség tisztelete jeléül felállva hallgatta.

Utána Bors Mihály torda-aranyoskőri felügyelő-gondnok beszélt az erdélyi unitárius világiak nevében.

Sorba szólaltak fel ezek után az amerikai, ausztráliai (nem ausztriai), új-zeelandi, hollandiai, norvégiai kiküldöttek, majd egy szónok az indiai unitáriusokról beszélt.

Ezek után a két elnök Mr. C. J. Street és Dr. H. Gow, kiknek elnöksége alatt az egyesülés létrejött, köszönték meg a rájuk ruházott bizalmat, megtiszteltetést. Meleg ünnepeltetésben volt mindkettőjüknek részük, hiszen nagyrészt nekik, odaadó munkájuknak volt köszönhető az egyesülés létrejötte.

Utánuk az új egyesült angol unitárius egyház első elnöke foglalta el az elnöki széket s tartotta meg rövid elnöki székfoglaló beszédét.

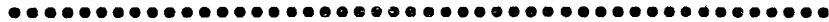
Az új elnök bármily különösen is hangozzék nekünk erdélyieknek, egy nő — Mrs Sydney Martineau. Személyében két ősi unitárius család a Martineau és a Nettlefold családok nemes hagyománya egyesült ritka egyéni képességével. E hagyomány s e tehetség emelték őt e rendkívül fontos, megtisztelő tisztségre az egyesült unitárius egyház első elnökévé.

Egy gyönyörű egyházi ének éneklése után a főtisztelendő püspök ur megáldó szavaira az utolsó percig is emelkedett hangulatban, bezárult az új egyesült angol unitárius egyház első ünnepélyes főtanácsa a General Assembly.

Mindez így szavakban leírva talán jelentőségtelennek, hétköznapiak látszik, de mi jelenlevők mindannyian éreztük, hogy életünk egyik legnagyobb élménye volt e hét, hogy az egyetemes unitárius egyház történelmében egy új gyönyörű fejezet nyílt meg a történelmi főtanáccsal.

Heywood, 1929. április hó.

Kövári Jakab
unitárius lelkészjelölt.

Gyászrovat. Müller Gyula kolozsvári egyházközségünknek hosszú időn át presbitere, a régi unitárius hívhűség és áldozatkészség igazi megtestesítője, március hó folyamán 72 éves korában hirtelen elhunyt.

Németh István né sz. Bodolai Zsuzsánna, torockói lelkészünk neje, 68 éves korában, 46 évi házaset után hosszas szenvedés után meghalt április hó 7-én.

Ambrus Dezső, egy szép reményekre jogosító ifju 25 éves korában itthagya az élet harcterét apr. hó 18-án Kolozsvárt.

Bartók Albert nyug. unitárius lelkész április hó 11-én csendesen elhunyt Csekefalván. Élt 90 évet, mely szép időből 47-et egyházunk szolgálatában töltött el. Nyugalmát megzavarta egyetlen fiának Zuárdnak, ki mint III. éves theologus önként ment a háboruba, hősi halála. Legyen a vizontlátás megnyugtató és édes.

Istennek örök békéje fogadja magába és ölelje át az elköltözötteket.

NŐK VILÁGA.

Felhívás a vidéki Unitárius Nőszövetség Elnökségeihez.

A kolozsvári Unitárius Nőszövetség tervbe vette a vidékről szolgálatba fölkerült unitárius székely leányoknak valláserkölcsi alapon való megszervezését abból, hogy hasznos, tanulságos és szórakoztató foglalkoztatással összetartsa őket s elvonja a város sokszor káros, erkölcsrontó hatásától.

Az erre a célra alakult bizottság a kérdés tanulmányozása után munkaprogramját a következőkben foglalta össze:

Falusi leányainknak védelme, támasza, utmutatója akarunk lenni városi tartozkodása alatt. Jó irányban befolyásunkkal hatni reájuk, visszavezetni népies viseletük fölvevésére, jó könyvekhez juttatva, elvonni őket a ponyvairodalom rontó hatásától, rossz mozik látogatásától visszatartani. Vasárnap délutáni szabadidejükben összegyűjteni őket s tanulságos, vallásos, kulturális s orvosi előadások által jobba, erkölcsösebbé nevelni őket.

Együttal nemes szórakozásokról is gondoskodni számukra, ami máskor is odavonja őket, (éneklés, szavalat, tánc, társasjáték stb.) mert csak úgy tudunk eredményesen küzdeni az utca hatása ellen, ha jól találja magát s megfelelő szórakozásban is van része.

Irni, olvasni akarjuk tanítani azokat, akik iskolában nem jártak; kézimunkákat megkedveltetni velük, továbbá tanfolyamokat (szöveg, varrás, tejfeldolgozás stb.) rendezni számukra s általa — esetleg — kenyérkereséshez juttatni.

Ez nagyjában a megalakítandó Leány-egylet munkaterve. De ehhez a munkához a vidéki Nőszövetségünk segítségét is kérjük. A városban szétszórtan lakó falusi leányaink összeírása itt szinte lehetetlen. Fölkérjük minden faluban működő nőszövetségi elnökségeink tagjait — s ahol az nincs, ott a helybeli papot vagy papnét, szíveskedjenek a faluból ide szolgálatba fölkerült leányaikról a hozzátartozóiktól pontos adatokat szerezni — hol, melyik utcában, kinél lakik a leány, ezt nekünk a Nőszövetség irodájába (Unitárius kollégium 20 sz. ajtó) minél előbb beküldeni kérjük, hogy itt értesítéseik alapján fölkeressük s számbavehessük őket.

Az értesítést kérjük minél előbb, hogy megkezdeit munkánk ne legyen késések által akadályozva. A jó cél érdekében kérjük fáradozásukat, közreműködésüket.

Hitrokonni üdvözléttel:

Gyallay Pap Domokosné.

Dr. Boros Györgyné.

Nőegyleti jubileum Karácsonfalván. Fölemelő kedves ünnepség keretében ünnepelte meg a „Karácsonfalvi Unitárius Nőegylet“ fennállásának 20 éves jubileumát husvét másodnapján a délelőtti istentisztelettel kapcsolatban. Jövő munkásságának fokozása szempontjából célszerűnek látom megörökíteni az „Unitárius Közlöny“-ben ez ünnepség lefolyásának történetét és az egylet 20 éves áldásos működésének kimagaslóbb tényeit. Az ünnepség nagy templomi gyülekezet és a nőegyleti tagok csaknem teljes jelenlétében az életremények ünnepén folyt le az unitárius templomban, hol az egyleti tagok az első padsorokban foglaltak helyet. A virágdiszbe öltöz-

tetett templomban alkalmi imát és beszédet Bálint Ödön helybeli lelkész mondott; beszédében kiemelve a nők szerepét a múltban és hivatását a jövőben, míg az egylet 20 éves működésének történetét Pálffy Géza énekvezér-tanító ismertette tömör szavakban. Vári Domokos lóközi lelkész ez alkalomra irt gyönyörű versét Bálint Ida székely leány szavalta megkapó ügyességgel. Alkalmi költeményekkel szerepeltek Sántha Apolló, Füzi Vilma és Kovács Eszter székely leányok is. Lelkész bezáró szavai után a gyülekezet lelkes énekével zárult be az ünnepély.

20 esztendő semmi az idők végtelenségében, de mindenesetre elég hosszú idő ahhoz, hogy egy testület megmutassa életre- vagy halálravalóságát. A karácsonfalvi unitárius nőegylet életrevalóságát mutatta meg. Ez a ma létező hasonnevű egyesületek között a legrégebbiek közé tartozik. Már 1907-ben megindul a törekvés a szervezkedés felé az akkori lelkész és neje irányításával. Két éven keresztül alapszabályok nélkül munkálkodnak nőink műsoros estélyek rendezésével az egyházközség döngetett pilléreinnek erősítésére és a hit szilárdítására. 1909-ben pedig ténylegesen megalakulnak a főnti címmel; alapszabályt létesítenek, melyet az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa jóváhagy s azóta ennek pontjai értelmében működnek áldásosan és eredményesen. Ez időtől kezdve az egylet évente a téli hónapokban valláserkölcsi irányzattal műsoros felolvasó-estélyeket rendezett, melyek mindig igen látogatottak voltak. Rendezett évente egy-egy műsoros táncvigalmat is szép anyagi és erkölcsi haszonnal s igen sokszor színelőadást. Hozott áldozatot az egyházközség oltárára, a háboruban küzdő katonáknak, vak hősöknek, továbbá a múlt év folyamán a Kolozsvári Unitárius Leányotthon javára. Adott egyetemes egyházi adóba 500 leut, egy beteges öreg nő egyleti tagnak 100 leut s egy szegény unitárius családnak 200 leut. Legnagyobb pénzbeli áldozatát pedig ez év februárjában tartott tea-estélyének tiszta jövedelmével hozta, midőn ezt — 5000 leut — az unitárius egyházközség által a templomban elhelyezendő „hősök emléktáblája“ céljára adni határozta. Ugyanezen célra ajándékozta a jubileumi ünnepély alkalmából husvét harmadnapján rendezett bál tiszta jövedelmének is a felét.

Ime a múlt, mely áldásos és tevékeny életéről beszél s mely szép jövőndőt ígér. Szép múlt után még szebb jövőndőt remélünk. Hiszem, hogy ez egyesület, mely a múltban építője volt az egyházas és vallásos életnek, munkása lesz ezután is az Istenországának s támasza féltve őrzött és itt, e helyen sokszor veszélyeztetett unitárius hitünknek, egyházközségünknek. Hiszem, hogy a jeleni belső asszonyok vezetése mellett ezután is lesznek megértő és hűséges nőegyleti tagok, kik nem a fondorkodás és zavarkeltés ördögi munkájával, de az egyházszeretet építő erejével fognak összetartani és tenni egy újabb 20 esztendő szép kilátásainak megvalósításáért s hogy az életremények husvétii ünnepén megcsillant örömkönnyek egy további áldásos munkának voltak az előhírnökei. Hiszem, hogy az egylet ma meglevő 11.474 leu készpénze a jövőben még gyarapodni fog és a jöttevéseknek áldott kufforrása lesz.

A mi egy Istenünk adjon kítartást és buzgóságot Unitárius Nőegyletünk hűséges tagjainak s az ezután leendő tagoknak is, hogy a múltból táplálkozó jövő még szebb lehessen.

Karácsonfalva, 1929. évi április hó 1-én. *Bálint Ödön*, unitárius lelkész.

Az oklándi „Dávid Ferencz-Nőegylet“ április 2-án, husvét harmadnapján erkölcsi és anyagi sikerben gazdag műkedvelő előadással egybekötött mulatságot rendezett a községi vendéglő színháztermében.

Előadatott a Péterfi Gyula „Piros rózsza, fehér rózsza“ című darabja. A betanítás fáradságos munkáját Vass Albertné öngyagsága vállalta és végezte teljes elismerésre méltóan. Elnöknő készséggel nyitotta meg a hetekre terjedő próbák tartására a papi ház ajtaját. Az egyszerű falusi hivekből felkért szereplők általában jó igyekezettel buzgólkodtak a siker érdekében s méltán érdemelték ki a nagytermet zsufolásig megtöltő közönség — amelyben az értelmiség is nagyszámmal volt jelen — elismerését. Külön is megemlítést érdemel a Göndülnét személyesítő Kovács Dénesné, aki bár most először állott színpadon, de a közhangulat megállapítása szerint, igazán meglepő ügyesen oldotta meg feladatát. De megemlítésre méltók voltak: Fekete Miklós, a Szilasi, Fekete Miklósné, a Judit, Füni Dénes, a Kóbori, Barta Dénes, a Lábaviszi, Benkő Péter, Egyed József, a két cigány és a kisebb szerepekben különösen Egyed Dénes a gondnok szerepében. Az estély sikere jelzi egyben az egylet vezetősége iránti tiszteletet is, amit méltán váltott ki a közönségből az egylet 3 éves eredményes munkássága és az a nemes törekvés, hogy jövedelmével mindig a köz javát igyekezett munkálni. Most is az estély jövedelméből a temp'omot látta el új énekeskönyvekkel, behelyezvén oda 41 darabot, mindeniken ezen felirattal: „Az oklándi Dávid Ferencz-Nőegylet adománya az oklándi unitárius egyházközségnek — templomi használatra.“

Az egyházközség hálával fogadta a kedves adományt. A mulató közönség pedig várakozással gondol az egyletre azon reménységgel, hogy jövőben is ilyen kedves alkalmakat fog szerezni. *Jelenvolt.*

A marosvásárhelyi konferencia elmarad. Jeleztük, hogy az „Unitárius Lelkészkör“ elnöksége június elejére több napra terjedő konferenciát készít elő. Amint értesülünk, ez a konferencia — közbejött akadályok miatt — bizonytalan időre elmarad.

Hősök emléktáblája felavatása Kőkösben. A világháboruban elesett hősök emlékére a hozzátartozók Kőkösben szép márvány emléktáblát készíttettek, melyet 15 hősi halottnak a nevével a templom falában helyeztek el. Az emléktábla ünnepélyes felavatása április 7-én volt a templomban igen nagy érdeklődés mellett. Ez alkalommal imát és felavató beszédet Kovács Lajos brassói lelkész tartott, az emléktábla létrejöttének történetét pedig Benedek Gábor helybeli lelkész ismertette. Az unitárius dalárda, Kiss Dénes énekvezér-tanító vezetésével, igen szépen énekelt. A kőkösi egyházközség az utóbbi időben többször adta jelét egyházas aldozatkétségének. Most az élő és soha el nem fogyó szeretet hozta meg méltó áldozatát.

A kolozsvári D. F. egyleti Nőkszövetsége márciusi és áprilisi kötőkéje is, mint az előbbiek, igen szépen sikerültek. Az előbbinek műsora a következő volt: 1. Opera-ária. Énekelte Katona Böske. 2. „Brassai és én“. Előadta Dr. Patakyné Nagy Piroška. 3. Magyar népdalokat énekelte Katona Rózsi. 4. „Coppélia“ című balletből zongorázott Bródi Tamás. 5. Szavalt Ehrenwert Sárika. 6. Mandolin zongorakisérettel. Előadták: Káppler Jenő, Dovál Pál és Góth Pál.

Az áprilisi kötőke ezidén az utolsó volt. A műsor első száma Nyírő József író és szerkesztő gyönyörű szabadelőadása volt az édesanyjáról. 2. Magyar népdalokat énekelt Fazakas Jenő teológus az unitárius kollégiumi zenekar kíséretével. 3. Monolog. 4. „Üti benyomások“. Előadta Lukács Sándor püspöki titkár.

A Nőkszövetsége minden közreműködőnek hálás köszönetét fejezi ki e helyről is. *Ü. K.-né.*

Jelentés

vidéki nőszövetségeink 1927-28. évi munkásságáról.

Maroskőr. (Ntszt. Halmágyi János esperes ur szíves közlése nyomán.)

1. A s z é k e l y k á l i nőszövetségének védnöke: K. Nagy Árpádné urasszony, elnöke: Kilyén Gizella tanítónő, jegyzője: Dániel Istvánné, pénztárnoka: Kilyén Sándorné.

A nőszövetség tartott 8 összejövetelt felolvasásokkal és szavalatokkal. Karácsony estéjén az iskolás gyermekek részére megható karácsonyfa-ünnepélyt rendezett különféle ajándékok, ruhaneműek és taneszközök kiosztásával. Az iskola javára adott az egylet 1377 leut. 1928 június 3-án, az anyák napján ünnepélyt rendezett a templomban, hol Kelemen Árpád lelkész alkalmi beszédet tartott, az iskolás gyermekek pedig az anyákat dicsőítő verseket szavaltak s egy-egy virágcsokorral kedveskedtek szüleiknek.

Tagok száma 34. Pénzvagyona 1300 leu.

2. N y á r á d s z e n t l á s z l ó r ó l csak az a rövid jelentés érkezett. hogy: „A lelkész vezetése mellett január és február hónapokban 8 vallásos estély tartatott.“

3. N y á r á d g á l f a l v á n a nőszövetsége a tavaszi és nyári hónapok második vasárnap délutánján, télen pedig minden csütörtök este összejövetelt tartott. Összesen 17-et. Szabadelőadások, felolvasások, szavalatok, monologok, kisebb szindarabok voltak műsoron.

A nőszövetsége vezetői: Török Elekné élnők, Kiss Gézáné díszelnők.

4. I s z l ó b a n a téli hónapokban minden szerdán este tartott a nőszövetsége a D. F. Egylettel együttes összejövetelt. Lelkész afia szabadelőadásokat, bibliai magyarázatokat tartott; özv. Keresztély Jánosné tanítónő felolvasásokkal, az ifjuság pedig — valláskülönbség nélkül — szavalatokkal szerepelt.

5. S z a b é d o n a nőegylet és ifjusági egylet együttesen tartotta összejöveteleit, összesen 16-ot. Tartott még egy Brassai- és egy Dávid Ferenc-émlékünnepélyt. Ünnepi beszédek, felolvasások tartattak s szavalatok és énekdarabok adtak elő. Tartott karácsonyfa-ünnepélyt is.

6. I k l a n d i jelentés a D. F. Egyletről szól, de minden bizonnyal a nők is résztvettek abban a szép munkában, amelyről a jelentés Szent-Iványi Sándor lelkész urhoz küldetett meg.

7. M a r o s v á s á r h e l y t az „Unitárius Nőszövetsége“ két, havonként egy-egy műsoros összejövetelt tartott felolvasások, szabadelőadások, szavalatok és énekszámokkal. November és március hónapokban diszgyülések tartattak. Továbbá rendezett a nőszövetsége egy igen szépen sikerült teaestélyt, egy szeretet-vendégséget és egy mesedélutánt. Ez utóbbi

alkalmával 207 drb csomagot osztott ki unitárius gyermekeknek ajándék-képpen, juttatva egy-egy csomagot a szórványokban lakó unitárius növény-dékeinknek.

15 szegény gyermeket és családot részesített ruhasegélyben 21.818 leu értékben.

A szövetség pénzvagyona 19.304 leu. Tagok száma 55. Választmányi gyűlések hetenként egyszer, családi összejövetelek 15 alkalommal tartattak.

A Nőszövetsége elnöke Dr. Sárkány Miklósné.

(Folytatjuk.)

Egyről-másról.

A szegedi árviz 50 éves évfordulója. Ezelőtt 50 évvel március 8—13-ig óriási szerencsétlenség zudult az akkori Magyarország második legnagyobb városára Szegedre. A megdagadt Maros és Tisza előntötte a várost s lerombolta annak háromnegyed részét. Az ilyen évfordulók emlékeztetik az embert sok mindenre. Így többek között arra is, hogy az akkori árvizet a gondatlan és lelkiismeretlen erdőirtás okozta, melynek folyományaképpen a vízfogó erdők megritkultak s a nagy víztömeg Szegedre zudult. Ki gondolná, hogy egy kis gondatlanság ily károkat okoz? Jó memento lehet ez ma is, a mi számunkra is.

Bethlen Gábor, erdélyi fejedelem halálának 300 éves évfordulója szintén ez évben van. Ez alkalommal adta ki Szegfű Gyula, neves magyar történettudós, hatalmas munkáját Bethlen Gáborról. E könyv körül nagy vihar támadt, mert egyes különösen református, bírálói szerint igen élesen és igazságtalanul ítélte a nagy fejedelem vallásügyi politikája felett. Mi a magunk részéről csak ennyit kívánunk megjegyezni: lehet, hogy Bethlen Gábor *korának felfogása szerint* liberális és megértő felfogást tanusított a különböző felekezetekkel szemben, de mi Erdélyben há'a Istennek olyan uralkodót is ismertünk, akinek vallásügyi türelmességéhez nem kell oda-tennünk azt a három szót: „*korának felfogása szerint*“. János Zsigmondra gondolunk, az unitárius fejedelemre, akinek megértő valláspolitikáját a világ művelt nemzetei ma is példaként emlegetik.

Volta-e Jézusnak testvérei? Erről a kérdésről sokat vitatkoztak. Tény az, hogy az Új-testamentumban Máté evang. XIII. rész, 55 versben erről említést olvashatunk: „Nem ez-é amaz ácsmesternek fia? Nem az ő anyját hívják-e Máriának és az ő testvéreit Jakabnak, Józseának, Simonnak és Judásnak? És az ő nőtestvérei is nem mind minálunk vannak-e?“ Ugyancsak a Márk evang. III. 31. is erről biztosít: „És megérkezének az ő (Jézus) testvérei és az ő anyja és kívül megállva, beküldének hozzá hivatván őt. Körülötte pedig sokaság ült vala és mondanak néki: imé a te anyád és a te testvéreid ott künn keresnek téged!“

Fenti helyek nyilvánvalóvá teszik, hogy Jézusnak *voltak* testvérei. Miért fontos ez? Azért, mert ebből is kiviláglik az unitárius vallás igazsága, hogy Jézus ember volt, rendes anyától származott s Isten nem csodák által, hanem a lelkébe öntött szentlélek útján felmagasztosult személyisége és tanításai által akarta az emberiséget boldogságra vezetni.

Természetesen szentháromság-hívő theológusok iparkodtak ezt a tényt kimagyarázni s azt mondták, hogy a zsidó nyelvben a testvér, sógor és sógornő ugyanegy szóval vannak jelölve. Tehát, akikről a bibliai helyek beszélnek, azok nem testvérei, hanem sógorai voltak Jézusnak. Igen ám, de a Márk III. 31—32-ben olvasott rész így folytatódik: „Ő pedig felelé nekik, mondván: Ki az én anyám, vagy kik az én testvéreim? Azután elnézván körös-körül a körülötte ülőkön, mondá: Imé, az én anyám és az én testvéreim. Mert aki az Isten akaratát cselekszi, az az én fitestvérem és

nőtestvérem és az én anyám.“ Jézus e szavaival arra céloz, hogy Isten a mi Atyánk s tehát mindenki, aki hiszen benne, egy nagy család tagjául számítatik, ahol mindenki testvér! Itt a sógor szo, ha azzal forditanuk, igen furcsán hatna s Jézus szavainak értelmét egészen megváltoztatná, sőt értelmetlenné is tenné. A külföldi szabadabb, azaz tudományosabb szellemű protes'tánsok általában el is fogadják ezt a tényt s ezzel az unitáriusok igazságát, Jézus embervoltát hallgatólagosan elismerik.

A „talentum“ értéke. A Bibliában sokhelyt előfordul ez az ókori pénzegység, a talentum vagy talentom. Ujabb becslés szerint egy talentum értéke megfelel kb. kétszázhuszezer leunak a mi pénzünk szerint.

A zsidók száma. Amint tudjuk, Jézus halála után mintegy negyven évvel, a rómaiak lerombolták Jeruzsálemet s a zsidókat száműzték onnan. Halálbüntetés terhe alatt tiltva volt a zsidóknak Judeába visszatérni. Így kényszerültek arra, hogy elvándoroljanak s ezért van ma minden országban a földön több-kevesebb zsidó. Jelenleg a világon élő összes zsidók száma: 15.000.000, mely számnak több, mint egyötöde 3.600.000 Amerikában, az Egyesült-Államokban él.

.....

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Egyházi Képviselő Tanácsunk április 4-én tartott ülésén a következő tárgyakkal foglalkozott: köszönettel elfogadta a Péter Sándor és neje alapítvány 1000 leuval való növelését. Tudomásul vette elnökség jelentését a felekezeti, iskolaügyi akció eredményére nézve. (A küldöttség kérte az államsegélyt, a névelmezés megszüntetését és a bakkalaureátusi vizsgák enyhítését. Pozitív eredményt azonban csak Vargyas és Bölön iskolai sérelmeinél értek el, amennyiben a miniszter intézkedett, hogy a felekezeti iskolába beírt tanulók továbbra is ott maradhassanak s a szülőkre ezért kirótt pénzbírságok beszédese megszűnjön.) Köszönettel vette tudomásul E. K. T., hogy a vallásügyi miniszter ur leégett abrubbányai templomunk ujjáépítéséhez 10.000 leuval, hozzájárult. Tudomásul vette továbbá, hogy a közjóléti minisztérium újra megengedte a templomépítésre való gyűjtést.

Betegségek. Az a szokatlanul vad időjárás, mely a vetést oly sokáig késleltette, a városokban is sok bajt okozott. Egyházunk vezető tisztviselői csaknem kivétel nélkül átmentek az u. n. spanyol betegségen s emiatt sok levél válaszolatlanul maradt. Olvasóink közül azok, kik levelekre vártak, most, hogy a várva-várt tavasz végre eljött, bizonyára megkapják a válaszokat.

Aranykönyv. A kálnoki unitárius egyházközségben az 1928. év folyamán a következő kegyes adományozások történtek: 1. Urasztali kenyeret adtak husvétkor Hosszu Gézané, bort Szabó László. Pünkösdkor kenyeret Czintos János, bort Mihály József. Kenyér értéke 50 leu, boré 100 leu. Szentmihálynapkor kenyeret és bort Szabó Zsigmond 150 eu, karácsonykor Gyöngyössy Géza és neje Incze Piroska 150 leu értékben. 2. Gyöngyössy Károly dr. szabadkai ügyvéd 500 leu. 3. Barabás István budapesti unitárius lelkipásztor édesanyja, Barabás Ferencné szül. Kovács Rákhel emlékére egy urasztali ezüst kehelyt 4000 leu értékben. 4. Ugyancsak Barabás István és testvére, Szabó Lászlóné szül. Barabás Róza szülők, néhai Barabás Ferenc és neje Kovács Rákhel emlékére egy urasztalát művészi kidolgozással, kemény tölgyfából, 10.000 leu értékben. Közmunkát teljesítették: Dombi Áron 50, ifj. Bedő Lajos 80, Mihály András gondnok 300, ifj. Hosszu Ferenc 400 leu értékben. A folyó évben a következő adományok tétettek: Incze Jánosné sz. Mihály Irma egy urasztali himzett pohárterítőt 500 L és Mihály Andrásné sz. Kovács Ika egy urasztali abroszt 800 L értékben. Isten áldása legyen az adakozókon. — A sepsibodoki leány-

egyházköztségben az elmúlt év folyamán a következő kegyadományok történtek: 1. Urasztali kenyeret mind a négy alkalommal Orbán Ferenc gondnok, aki ezt a jótékonyt már mióta gondnok, 42 éven keresztül gyakorolja, 160 leu értékben; urvacsorai bort egy-egy alkalomra Telesi Mihályné 40, Henter Gyula 40, Barabás József 40 és N. N. 40 leu értékben. 2. Toronyépítésre az elmúlt év folyamán adakoztak: Barabás József 1000, Kaptza Balázs 500, Deák Ferenc 500, Henter Albert 500, Henter Gyula 500, Biró Jánosné 500, id. Deák József 500, ifj. Deák József 500, Farkas Aladár 500, Fodor Ferenc 500, id. Fodor Mózes 200 leut. Isten áldása legyen az adakozókon.
o—m.

Nyugtázás. Az egyesület pénztárába március 25-től április 30-ig tagsági és előfizetői díjat fizettek: Székely Sándor Kolozsvár, Gergely Istvánné Barót, Biró Lajos Nagy, Halmágyi Gábor Brassó, Bencédi Sándorné Medesér, Istváni Lajos Kolozsvár, özv. Szénássy Ferencné Dés, Török Lajos Énlaka, Weress László Kolozsvár, Balog Samu Vulkán 1929-re. Fekete Dénes Lupény, Solymosi István Erzsébetváros, Bedő Miklós, Dávid Ferenc Nőegylet, id. Székely Miklós, Unitárius Egyházközség Homoródszentpéter, Lengyel Péter, Kosztin János Lupény, Bustya István, Szolga József Vulkán 1928-ra. Székely Sándor Vargyas, Székely Albert, Simó Mihály Lupény, Koronka Dénes, Árkossy Ferenc Vulkán 1927—1928-ra. Boros György. Pap Mózes, id. Pap Sándor, Unitárius Egyházközség Bencéd Kúti János, Péter Miklós, Varga Pál Székelyszentmihály 1923—1928-ra; Bencédi Mózes, Bencédi Sámuel, Firtos Lajos, Izsák Domokos, László Ferenc, László Sándor, Pap Dénes, Pap Benjáminné, Pap Gyula, Pap József Bencéd, Nagy Lajosné, K. Pap János, Tarcsafalvi Áron, Vasas Sándor Székelyszentmihály, Unitárius Egyházközség Kobátfalva 1924—1928-ra; Gyarmati Dénes, Kovács Dániel, Pap Sándor, Tarcsafalvi Zsigmond, Varga Mózes Székelyszentmihály, ifj. Pap Ferenc Kobátfalva, Hegedüs Péter Lupény 1925—1928-ra; Miklós Ernő, Nagy Lajos, Osvát Áron, özv. Gönc Károlyné Kobátfalva 1926—1928-ra; Kádár Sándor Sepsikőröspatak 1927—1929-re; Id. Nagy Sándor Alsóboldogfalva 1925—1926-ra; Vermes József Lupény 1926—1929-re; özv. Fazakas Domokosné Fiátfalva 1928—1929-re.

Alapítói díjat fizettek: Kovács Miklós Kobátfalva, Pap Mózes, Kádár Balázsné Székelyszentmihály, Pálffy Benedek Várfalva 500—500 L-t; Kovács Irén Resica 100 L-t. Kolozsvár, 1929. április hó.

Gálfi Lőrinc, pénztárnok.

.....

Alapítói díj 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny” ingyen jár!

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő címére Cluj, Unitárius Kollégium küldendő.

Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 500 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin”-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz